

صلاحیت حرفه‌ای معلم

www.ketab.ir

نویسنده:

مجتبی احمدی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

مشخصات ظاهری: ۸۷ ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۵۴۸-۱

یادداشت: کتابنامه: ص: ۷۹ - ۸۷

موضوع: Teacher effectiveness

موضوع: Teaching - Practice

موضوع: Teachers -- Professional ethics

موضوع: Vocational qualifications

موضوع: Classroom management

موضوع: Islamic education

موضوع: Education, Elementary

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲

وضعیت رکورد: فیبا

سرشناسه: احمدی، مجتبی، ۱۳۶۳-

عنوان و نام پدیدآور: صلاحیت حرفه‌ای معلم / نویسنده مجتبی احمدی.

مشخصات نشر: اهواز: پژوهندگان راه دانش، ۱۳۹۹.

فروست: انتشارات پژوهندگان راه دانش: ۱۵۵۲.

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: معلمان -- اثر بخشی

موضوع: حرفه تدریس

موضوع: معلمان -- اخلاقی حرفه‌ای

موضوع: صلاحیت‌های حرفه‌ای

موضوع: کلاس‌داری

موضوع: اسلام و آموزش و پرورش

موضوع: آموزش ابتدایی

رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۱۷۰۹۵

انتشارات پژوهندگان راه دانش

ناشر: پژوهندگان راه دانش

شماره نشر: ۱۵۵۲

نام کتاب: صلاحیت حرفه‌ای معلم

نویسنده: مجتبی احمدی

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

چاپ: ترنگ

صفحه‌آرایی: پژوهندگان

سایز: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۵۴۸-۱

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

website

www.db.ketab.ir

instagram

@Pajopress

حق چاپ و نشر محفوظ است.

طبق قانون حقوق نویسندگان و مصنفان هرگونه کپی برداری به هر روش پیگرد قانونی دارد.

دفتر تهران: ۶۶۱۲۰۵۵۴ - ۰۹۱۲۸۸۸۴۹۶۹ دفتر اهواز: ۳۲۲۰۲۸۰۲ - ۰۹۱۶۱۱۸۵۱۱۸

فهرست

۹	مقدمه
۹	آموزش و پرورش
۱۰	آموزش و پرورش مقطع ابتدایی
۱۳	ویژگی‌های روانی و رفتاری دانش‌آموزان دوره ابتدایی
۱۴	ویژگی‌های معلم در دوره ابتدایی
۱۸	تعلیم و تربیت اسلامی
۱۹	اصول تعلیم و تربیت اسلامی
۲۰	تربیت و تزکیه مقدم بر تعلیم
۲۳	سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۲۶	صلاحیت حرفه‌ای معلمان
۲۹	توسعه‌ی حرفه‌ای
۳۰	صلاحیت حرفه‌ای از دیدگاه دانشمندان اسلامی
۳۴	مدل‌ها و استانداردهای صلاحیت حرفه‌ای معلم
۴۰	صلاحیت پرورشی
۴۱	مقایسه آموزش با پرورش
۴۴	تعهد حرفه‌ای وسیع
۴۴	صلاحیت مدیریت کلاس
۴۷	رویکردهای مدیریت کلاس
۵۰	اصول محوری مدیریت کلاس
۵۲	عناصر مؤثر بر مدیریت کلاس
۵۴	چهار قانون مدیریت در کلاس
۵۶	مدیریت کارآمد کلاس درس
۵۷	مدیریت کلاس درس و انضباط
۵۹	اجزای مدیریت کلاس
۵۹	صلاحیت آموزشی
۶۳	انواع هدف‌های آموزشی
۶۵	لزوم تعیین هدف‌های آموزشی در جریان آموزش
۶۷	عوامل مؤثر در آموزش
۷۰	تدریس
۷۱	ویژگی‌های تدریس

مقدمه

معلم امروز بدون آگاهی از روان‌شناسی، فلسفه و اصول یادگیری و روش‌ها و فنون تدریس هرگز نخواهد توانست وظیفه خطیر خود را به نحو شایسته انجام دهد، زیرا این معلمان هستند که نقطه آغاز هر تحول آموزشی و پرورش‌اند و قادرند با دانش و مهارتی که کسب کرده‌اند چهره سازمان آموزشی را دگرگون سازند، و فضای مدرسه را به فضای محبت، رشد و بالندگی روح افزا و لذت‌بخش مبدل کنند. با انتقال عناصر فرهنگی به نسل نو ساخته و اعمال روش‌های مناسب تربیتی موجبات رشد شخصیت کودکان و نوجوانان را فراهم سازند. نظریه اهمیت نقش معلمان و اعتبار و ارزشی که بر آن متصور است، سرمایه‌گذاری به منظور تربیت و تأمین این رکن مهم تعلیم و تربیت نوعی سرمایه‌گذاری است.

بنابراین، در این فصل در ابتدای تعریفی از آموزش و پرورش دوره ابتدایی و توضیحی درباره سند تحول، اصطلاح صلاحیت حرفه‌ای معلمان آورده شده است. سپس مدل صلاحیت حرفه‌ای و پژوهش‌های انجام شده در این زمینه و در نهایت، مؤلفه‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

آموزش و پرورش

آموزش و پرورش در زمان‌های مختلف مفاهیم گوناگونی به خود گرفته و در رابطه با شرایط عقیدتی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تحول یافته است. تعاریف مختلفی از مفهوم تعلیم و تربیت به عمل آمده است که برخی از آن‌ها به قرار زیر است:

✓ آموزش و پرورش عامل اساسی در خلق آینده است و باید انسان برای همگام شده با تحولات اجتماعی آماده سازد (یونسکو، آموختن برای زیستن، ص ۱۹۲).

✓ آموزش و پرورش فعالیتی است مداوم، جامع و برای همه، برای رشد و تعالی انسان، غنای فرهنگ و تکامل جامعه (درخشان، ۱۳۶۶)

✓ تعلیم و تربیت عبارت است از هدایت یا راهنمایی رشد فرد (شریعتمداری، ۱۳۶۶)

آموزش و پرورش از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی می‌باشد. در واقع، کیفیت فعالیت سایر نهادهای اجتماعی تا اندازه زیادی به چگونگی عملکرد آموزش و پرورش بستگی دارد (ندیمی و بروج ۱۳۷۷). امروزه به دلیل گسترش علوم و تجارب بشری و توسعه فناوری و پیشرفت‌های صنعتی، گرایش به سازمان‌های آموزش و پرورش امری فراگیر و جهانی شده است. به حدی که یکی از شاخص‌های مهم رشد هر جامعه را وسعت دامنه وظایفی می‌دانند که نظام آموزش و پرورش آن را به عهده گرفته است (صافی، ۱۳۷۹).

با تأکیدی که امروزه بر آموزش و پرورش ابتدایی می‌شود، ضروری است سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش بیش از پیش به سرعت تحولات و پیشرفت‌های کنونی در زمینه‌های مختلف علمی بیندیشند و به توسعه کمی و بهبود کیفی آموزش و پرورش به ویژه آموزش ابتدایی توجه بیشتری مبذول دارند.

از نخستین قوانین نظام‌های آموزشی این است که، هر کودکی به طور تمام وقت در دبستان تحت تعلیم قرار بگیرد. به دنبال چنین برداشتی، کودکانی که نمی‌توانند از این قانون بهره‌مند شوند در واقع محکوم‌اند که از آموزش محروم بمانند که متأسفانه در جهان میلیون‌ها کودک در چنین شرایطی قرار دارند. بنابراین چنین امری باید از مسائل بنیادی استراتژی آموزشی هر کشوری به شمار آید (ندیمی و بروج، ۱۳۷۷).

آموزش و پرورش مقطع ابتدایی

هنگامی که به دیدگاه سیستمی به نظام آموزش و پرورش نگریسته می‌شود، آموزش و پرورش ابتدایی به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های این نظام، در جایگاه خود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. دوران ابتدایی در رشد مفاهیم و معانی اموری که کودک در زندگی روزمره با آن‌ها سر و کار دارد، نقش مهمی را بازی می‌کند. در این دوران تفکر کودک با درک مفاهیم اساسی نظیر مفهوم زمان، مکان، عدد، علت و ... سازمان می‌یابد و شکل‌گیری شخصیت اجتماعی وی که در خانواده پی‌ریزی شده است تداوم می‌یابد (ندیمی و بروج، ۱۳۷۷).

تلاش‌های جهانی برای دسترسی همه افراد واجب‌التعلیم گروه سنی دوره‌ی ابتدایی به آموزش از دهه‌ی ۱۹۷۰ مورد توجه کشورها و سازمان‌های مرتبط، به ویژه یونسکو بوده است. به رغم تلاش‌های ملی و بین‌المللی فراوانی که در این زمینه انجام شده است، اما همچنان ۱۱۵

میلیون کودک در جهان خارج از مدرسه^۱ بوده و به آموزش و پرورش دسترسی ندارند (یونیسف^۲، ۲۰۰۵، ص ۲). به همین دلیل در کنفرانس داکا سنگال^۳، در سال ۲۰۰۰ پایه‌های اولیه آموزش برای همه^۴ گذاشته شد و کشورهای عضو متعهد شدند تا سال ۲۰۱۵ به اهداف آن تحقق بخشند. ماده‌ی دوم تعهدنامه آموزش برای همه، کشورهای عضو یونسکو (از جمله ایران) را متعهد می‌کند تا همه کودکان تا ۲۰۱۵ به آموزش ابتدایی کامل، رایگان و با کیفیت دسترسی داشته باشند (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۸۳، ص ۱۵۹)، در سال ۲۰۰۰ کشورهای عضو سازمان ملل متحد (از جمله ایران) معاهده اهداف توسعه هزاره^۵ را به منظور کمک به توسعه جهانی کشورها به تصویب رسانند. در ایران نیز در اهداف بالادستی کشور در بند ۱۰ سند ایران در افق ۱۴۰۴ (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۳۸۴) بر توسعه، بهبود، همگانی و کارآمد کردن دوره ابتدایی تأکید شده است.

سال‌هایی که کودک در دبستان تحت تعلیم و تربیت قرار می‌گیرد، یکی از مهم‌ترین دوران تحصیل و زندگی او به حساب می‌آید. چنانچه در این دوره امکانات صحیح و محیط سالم و با نشاطی فراهم می‌گردد، زمینه‌ی لازم برای شکوفایی استعدادهای او فراهم می‌گردد و به ابزار لازم و اولیه برای زندگی و سلایق اجتماعی مجهز خواهد شد (عطافر، آقابابائی، داروئی، ۱۳۸۱).

بنابراین از نظر کیفی، آموزش و پرورش دوره ابتدایی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و به همین دلیل است که نه تنها کشور ما بلکه کشورهای جهان، قسمت عمده‌ای از امکانات و نیروی انسانی، برنامه‌های تحقیقاتی و پژوهش‌های علمی، در این دوره متمرکز است. از نظر کیفی هم به خاطر شمول تعداد زیادی از دانش‌آموزان و عمومیت یافتن دوره ابتدایی، این دوره چه در کشور ما و چه در کشورهای دیگر نسبت به سطوح دیگر تحصیلی اهمیت به سزایی دارد، و هر ساله جمع کثیری از کودکان بعد از گذراندن سال‌هایی از زندگی خود در آغوش خانواده، وارد این دوره می‌شوند و اولین سنگ بنای سازندگی شخصیت کودکان و نهایتاً سازندگی اجتماع، در همین سال‌های اولیه دوران ابتدایی گذاشته می‌شود. بنابراین، هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی این دوره از اهمیت خاصی برخوردار است.

1 Children out of school

2 United nations childrensfund(unicef)

3 Daka, senegal

4 Education for all(efa)

5 Millennium development goal(MDGs)